

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 15 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 15 §:n muuttamisesta (HE 65/2021 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Eeva Vartio, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Joni Rehunen, sosiaali- ja terveysministeriö
- yksikön päällikkö Eine Kela, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- yksikön päällikkö Raisa Erma, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- kehittämisasiantuntija Pirjo Pääkkönen, KEHA-keskus
- palvelupäällikkö Emmi Lahti, Keski-Suomen TE-toimisto
- johtaja Tiina Korhonen, Uudenmaan TE-toimisto
- pääluottamusmies Kari Reponen, Ammattiliitto Pro ry
- toiminnanjohtaja Aki Villman, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- opetus- ja kulttuuriministeriö
- Kansaneläkelaitos
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- STTK ry
- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen Yrittäjät ry

Valiokunnan mietintö TyVM 4/2021 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettua lakia.

Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin asetuksenantovaltuus, jonka perusteella valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tiettyjen nykyisin kaikille työ- ja elinkeinotoimistoille kuuluvien työttömyysturva-asioiden käsittelyn hoitamisesta useamman kuin yhden työ- ja elinkeinotoimiston toimialueella. Toimialueen laajentamista koskevat tehtävät koskisivat työvoimapolitiittisen lausunnon antamista työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä.

Muutoksen tavoitteena on mahdollistaa tehtävien keskittäminen työttömyysturva-asioiden käsittelyaikojen yhtenäistämiseksi ja yhdenmukaisen ratkaisukäytännön edistämiseksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2021

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) (jäljempänä ELY-laki) 15 §:n mukaan työ- ja elinkeinotoimisto huolehtii sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan, mutta voi tietyin edellytyksin hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden toimiston toimialueella. Toimistojen välisestä tehtäväjaosta ja sitä koskevasta alueellisen toimivallan järjestämisestä määrätään ELY-keskuksen päätöksellä, jos kyseessä on keskuksen toimialueen sisäinen järjestely. Muussa tapauksessa asiasta määrätään työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi ELY-lakiin asetuksenantovaltuus, jonka perusteella valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tiettyjen nykyisin kaikille työ- ja elinkeinotoimistoille kuuluvien työttömyysturva-asioiden käsittelyn hoitamisesta useamman kuin yhden työ- ja elinkeinotoimiston toimialueella. Toimialueen laajentamista koskevat tehtävät liittyvät työvoimapolitiittisen lausunnon antamiseen työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä. Koska kyse on merkittävästä julkisen vallan käytöstä työ- ja elinkeinoministeriön päätös ei ole riittävä säädöstaso, vaan asetuksen antaa valtioneuvosto. Muiden asioiden osalta TE-toimistojen välisestä tehtäväjaosta ja toimivallan järjestämisestä määrääminen säilyy nykyisellään.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kannattaa työttömyysturva-asioiden käsittelyn keskittämistä yhdelle TE-toimistolle ja katsoo, että keskittämällä tehtävät yhdelle toimistolle voidaan työttömyysturva-asioiden viivytyksetön käsittely turvata nykyistä paremmin ja samalla edistää ratkaisukäytännön yhdenmukaisuutta.

Valiokunta tähdentää, että ehdotettujen vaativien työttömyysturvatehtävien keskittämistä yhdelle TE-toimistolle, ja sen vaikutuksia tulee tarkastella myös osana suunniteltua työvoimapolitiittisten rakennemuutosten, jossa tarkoitus on siirtää työllisyyden hoito kuntien vastuulle.

Valiokunnan mietintö TyVM 4/2021 vp

Henkilöstö

Esityksessä ehdotettu työttömyysturvatehtävien keskittäminen ei edellytä tehtäviä tekevän henkilöstön fyysisten työskentelypaikkojen muuttamista, koska tehtäviä voidaan hoitaa monipaikkaisesti ja paikkariippumattomasti. Keskittäminen kuitenkin aiheuttaa muutoksia kaikkien työ- ja elinkeinotoimistojen henkilöstön tehtäviin, minkä vuoksi asia tulee käsitellä yhteistoimintamenettelyssä. Valiokunta tähdentää hyvän henkilöstöpolitiikan noudattamista muutoksessa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että muutoksessa varmistetaan osaavan ja kielitaitoisen henkilöstön siirtyminen keskitettäviä tehtäviä monipaikkaisesti hoitavaan TE-toimistoon. On myös tärkeää, että keskitetyksi tehtäviä hoitavassa yksikössä säilyy alueiden työmarkkinoiden tuntemus ja työttömyysturvan tiettyjen erikoisosa-alueiden osaaminen.

Valiokunta korostaa sisäistä perehdyttämistä, yhteisten työkäytäntöjen muodostamista ja osaamisen kehittämistä sekä näiden toimien riittävää resursointia. Lisäksi valiokunta huomauttaa, että viivytyksetön työttömyysturva-asioiden käsittely edellyttää riittävän henkilöstöresurssin turvaamista työttömyysturvatehtävää hoitavalle TE-toimistolle. Huomiota tulee kiinnittää myös siihen, että keskitettyjä tehtäviä hoitavan TE-toimiston toiminta organisoidaan siten, että asioiden käsittelyn puolueettomuus varmistetaan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 65/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö TyVM 4/2021 vp

Helsingissä 12.5.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anna Kontula vas
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Tuomas Kettunen kesk
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Niina Malm sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Jukka Mäkynen ps
jäsen Anders Norrback r
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Ruut Sjöblom kok
jäsen Riikka Slunga-Poutsalo ps
jäsen Sofia Virta vihr
varajäsen Antero Laukkanen kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen